

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

HOÀNG THỊ NGỌC LOAN

PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP
HUYỆN BÌNH GIA, TỈNH LẠNG SƠN
GIAI ĐOẠN 2000 - 2010

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÝ

THÁI NGUYÊN, NĂM 2012

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

HOÀNG THỊ NGỌC LOAN

PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP
HUYỆN BÌNH GIA, TỈNH LẠNG SƠN
GIAI ĐOẠN 2000 - 2010

Chuyên ngành: Địa lí học

Mã số: 60.31.95

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÝ

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS Nguyễn Thị Sơn

THÁI NGUYÊN, NĂM 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực, dựa trên các nguồn thông tin tư liệu chính thức với độ tin cậy cao và chưa từng được ai công bố trong bất kì một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2012

Xác nhận
của trưởng khoa chuyên môn

Tác giả luận văn

Hoàng Thị Ngọc Loan

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này là kết quả của quá trình được đào tạo tại khoa địa lý, trường ĐHSP Thái Nguyên.

Với tất cả tình cảm chân thành của mình, em xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc tới BCN khoa địa lý, các thầy giáo, cô giáo trong khoa.

Qua đây em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS. TS Nguyễn Thị Sơn, người đã tận tình hướng dẫn em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Trong quá trình thực hiện đề tài, em còn nhận được sự giúp đỡ của BGH, phòng sau đại học, thư viện trường ĐHSP Thái Nguyên, phòng NN và PTNT huyện Bình Gia, UBND huyện Bình Gia, chi cục thống kê huyện, cục thống kê tỉnh Lạng Sơn... Em xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ quý báu đó.

Em xin gửi lời cảm ơn đến các bạn đồng nghiệp, những người thân đã tạo điều kiện giúp đỡ em hoàn thành đề tài này.

Xin chân thành cảm ơn.

Thái nguyên, tháng 8 năm 2012

Tác giả

Hoàng Thị Ngọc Loan

MỤC LỤC

Trang

Trang bìa phụ	
Lời cam đoan	
Lời cảm ơn	
Mục lục	i
Danh mục các bảng	iii
Danh mục các hình	iv
PHẦN MỞ ĐẦU	1
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP	9
1.1. Cơ sở lý luận.....	9
1.1.1. Vai trò của sản xuất nông nghiệp.....	9
1.1.2. Đặc điểm của sản xuất nông nghiệp	12
1.1.3. Các nhân tố ảnh hưởng tới sự phát triển và phân bố nông nghiệp.....	14
1.1.4. Các chỉ tiêu đánh giá phát triển nông nghiệp cấp huyện.....	19
1.1.5. Các hình thức tổ chức lãnh thổ nông nghiệp	22
1.2. Cơ sở thực tiễn	26
1.2.1. Vài nét về phát triển nông nghiệp ở Trung du miền núi Bắc Bộ	26
1.2.2. Khái quát về phát triển nông nghiệp ở Lạng Sơn.....	28
Tiểu kết.....	31
Chương 2. NGUỒN LỰC VÀ THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP HUYỆN BÌNH GIA GIAI ĐOẠN 2000 - 2010	33
2.1. Nguồn lực phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia.....	33
2.1.1. Vị trí địa lý và phạm vi lãnh thổ.....	33
2.1.2. Các nguồn lực tự nhiên.....	35
2.1.3. Các nguồn lực kinh tế - xã hội	40

2.1.4. Đánh giá chung.....	46
2.2. Thực trạng phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010 .	48
2.2.1. Khái quát chung.....	48
2.2.2. Ngành nông nghiệp.....	50
2.2.3. Ngành lâm nghiệp.....	65
2.2.4. Ngành ngư nghiệp	68
2.2.5. Các hình thức tổ chức lãnh thổ nông nghiệp	69
2.3. Đánh giá chung	71
2.3.1. Những kết quả đạt được	71
2.3.2. Những tồn tại	72
Chương 3. ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NÔNG	
NGHIỆP HUYỆN BÌNH GIA ĐẾN NĂM 2020	73
3.1. Quan điểm, mục tiêu và định hướng phát triển.....	73
3.1.1. Quan điểm phát triển	73
3.1.2. Mục tiêu phát triển.....	75
3.1.3. Định hướng phát triển.....	78
3.2. Một số giải pháp phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia.....	86
3.2.1. Các giải pháp chung	86
3.2.2. Các giải pháp cụ thể cho từng ngành	89
KẾT LUẬN.....	93
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	95
PHỤ LỤC.....	97

DANH MỤC CÁC BẢNG

	<i>Trang</i>
Bảng 1.1: Cơ cấu ngành nông nghiệp	20
Bảng 1. 2: GDP ngành nông-lâm nghiệp- ngư nghiệp của tỉnh Lạng Sơn.....	28
Bảng 2.1: Các đơn vị hành chính của Bình Gia năm 2010	34
Bảng 2.2: Hiện trạng sử dụng đất của huyện Bình Gia	37
Bảng 2.3: GTSX và cơ cấu GTSX nền kinh tế huyện Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010	48
Bảng 2.4: GTSX và cơ cấu GTSX nông -lâm - thủy sản giai đoạn 2005-2010	49
Bảng 2.5: GTSX và cơ cấu GTSX ngành nông nghiệp huyện Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010	50
Bảng 2.6: Diện tích và sản lượng cây lương thực có hạt phân theo các xã và thị trấn năm 2000 và 2010	53
Bảng 2.7: Diện tích, năng suất và sản lượng lúa giai đoạn 2000 - 2010	54
Bảng 2.8: Diện tích, năng suất và sản lượng một số loại lúa của Bình Gia	55
Bảng 2.9: Diện tích, năng suất và sản lượng ngô giai đoạn 2000 - 2010	56
Bảng 2.11: Số lượng đàn gia súc, gia cầm huyện Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010..	62
Bảng 2.12: Số lượng đàn gia súc, gia cầm phân theo xã, thị trấn	63
Bảng 2.13: Thực trạng sản xuất lâm nghiệp huyện Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010 .	67
Bảng 3.1: Các chỉ tiêu phát triển ngành nông, lâm nghiệp và thủy sản đến năm 2020 (triệu đồng)	77
Bảng 3.2: Diện tích, sản lượng lúa, ngô đến năm 2020	79
Bảng 3.3: Diện tích, năng suất và sản lượng một số cây công nghiệp huyện Bình Gia đến năm 2020	80
Bảng 3.4: Quy mô sản xuất một số cây ăn quả đến năm 2020	81
Bảng 3.5: Quy mô phát triển chăn nuôi đến năm 2020	83
Bảng 3.6: Các chỉ tiêu phát triển lâm nghiệp đến năm 2020	84

DANH MỤC CÁC HÌNH

	<i>Trang</i>
Biểu đồ 2.1: Cơ cấu diện tích các loại cây trồng của Bình Gia năm 2000 và 2010 ...	51
Biểu đồ 2.2: Diện tích và sản lượng cây lương thực có hạt huyện Bình Gia .	52
Biểu đồ 2.3: Sản lượng hồi khô của Bình Gia qua các năm.....	58
Biểu đồ 2.4: Sản lượng thịt lợn xuất chuồng của huyện Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010	64
Biểu đồ 2.5: Diện tích rừng trồng và rừng tự nhiên của Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010	66
Bản đồ 1: Bản đồ hành chính huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn	
Bản đồ 2: Bản đồ nguồn lực phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn	
Bản đồ 3: Bản đồ hiện trạng phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn	

PHẦN MỞ ĐẦU

I. TÍNH CẤP THIẾT CỦA ĐỀ TÀI

Nông nghiệp, nông dân và nông thôn là một vấn đề lớn được sự quan tâm của nhiều quốc gia trên thế giới, nếu vấn đề này được thực hiện tốt sẽ góp phần to lớn cho sự phát triển bền vững của quốc gia đó.

Nông nghiệp được biết đến là ngành kinh tế đóng vai trò quan trọng trong việc cung cấp lương thực, thực phẩm cho con người, cung cấp nguyên liệu cho các ngành công nghiệp chế biến và công nghiệp sản xuất hàng tiêu dùng, ngoài ra còn là mặt hàng xuất khẩu có giá trị... Nông nghiệp (theo nghĩa rộng) cho đến nay vẫn là ngành kinh tế quan trọng không thể thay thế được trong đời sống kinh tế - xã hội của nhân loại, đặc biệt với các nước đang phát triển nông nghiệp chiếm vị trí quan trọng và có ảnh hưởng lớn đến đời sống của phần lớn dân cư.

Bình Gia là một huyện miền núi thuộc tỉnh Lạng Sơn, điều kiện tự nhiên khá đa dạng, địa hình đồi núi thấp chiếm ưu thế, đất feralit hình thành trên đá vôi và các loại đá mẹ khác chiếm phần lớn diện tích, khí hậu nhiệt đới với nhiệt độ cao, độ ẩm lớn...là điều kiện thuận lợi để phát triển một nền nông nghiệp với cơ cấu sản phẩm khá đa dạng.

Trong thực tế nông nghiệp chiếm 51,92% trong cơ cấu kinh tế của huyện và thu hút 87,67% lao động. Nông nghiệp trở thành ngành kinh tế chính và đóng vai trò quan trọng đối với đời sống của người dân nơi đây. Tuy nhiên nông nghiệp của huyện trong những năm qua phát triển vẫn chưa tương xứng với tiềm năng sẵn có, vì vậy đề tài ***“Phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn giai đoạn 2000 - 2010”*** được lựa chọn nghiên cứu với mong muốn sẽ phần nào đánh giá được nguồn lực, tình hình phát triển nông nghiệp trên địa bàn huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn. Từ đó đề xuất các giải pháp góp phần thúc đẩy sản xuất nông nghiệp của huyện phát triển hiệu quả hơn.

II. MỤC TIÊU, NHIỆM VỤ, GIỚI HẠN CỦA ĐỀ TÀI

1. Mục tiêu nghiên cứu

Dựa trên cơ sở lí luận và thực tiễn về địa lý ngành nông nghiệp, đề tài tập trung đánh giá các nguồn lực, phân tích thực trạng phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia giai đoạn 2000 - 2010. Từ đó đề xuất các giải pháp chủ yếu góp phần đẩy mạnh phát triển sản xuất nông nghiệp của huyện đến năm 2020.

2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Tổng quan cơ sở lí luận và thực tiễn của địa lý ngành nông nghiệp, áp dụng vào nghiên cứu địa bàn huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn.

- Đánh giá các nguồn lực cho phát triển sản xuất nông nghiệp (theo nghĩa rộng) huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn.

- Phân tích thực trạng sản xuất nông nghiệp huyện Bình Gia giai đoạn 2000 -2010.

- Đề xuất một số giải pháp góp phần đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn.

3. Giới hạn của đề tài

- Về nội dung: Đề tài tập trung nghiên cứu thực trạng phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia theo nghĩa rộng (Nông - Lâm - Ngư nghiệp) ở các khía cạnh sau:

+ Đánh giá các nguồn lực phát triển nông nghiệp huyện Bình Gia.

+ Phân tích thực trạng sản xuất, cơ cấu ngành, sự phân hoá lãnh thổ sản xuất nông nghiệp huyện Bình Gia.

- Về phạm vi lãnh thổ: Toàn lãnh thổ huyện Bình Gia, có sự phân hoá đến cấp thị trấn, xã.

- Về thời gian nghiên cứu: Sử dụng số liệu từ năm 2000 đến 2010, định hướng đến năm 2020.